

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Dionysii Carthusiani, luculenta iuxta ac compendiaria in Acta apostolorum exegesis siue commentaria

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Deuteron. habet cap. XXXVIII. Et replicantur in eo, quæ in quatuor libris prioribus dicta sunt atque de varijs legalibus institutionibus morte Moysi & Iosue substitutione agitur in eodem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

EPITOME EX DEUTERO.

pletum est.

Dixit Balaam. Videbo eum sed non modo, intuebor illum sed non prope. Orietur stella ex Iacob, & exurget virga de Israel. &c. Venient in trieribus de Italia, superabunt Assyrios, vastabuntque Hebræos, & ad extremum etiam ipsi peribunt.

Cap. xxv.

Cum peccassent filii Israel cum filiabus & diis Madian percussa sunt viginti quatuor milia, & iussit dominus principes populi suspendi in patibulis.

Cap. xxvij.

Prouideat dominus deus spirituum omnium carnis hominem qui sit super multitudinem hanc, & possit exire & intrare ante eos, ne sit populus domini sicut oves absque pastore.

Cap. xxx.

Puella quæ aliquid domino vouerit, & adhuc in domo patris est, si cognouerit pater eius & statim non contradixerit, voti rea erit. Similiter de uxore si quid vouerit, & maritus eius statim non contradixerit.

Cap. xxxv.

Ad unius testimonium nullus condemnabitur.

Non accipietis precium ab eo qui reus est sanguinis; Exules & profugi ante mortem pontificis nullo modo in vrbes suas reuerti poterunt.

Cap. xxxvi.

Omnes viri ducunt uxores de tribu & cognatione sua, & cunctæ femine maritos de eadem tribu accipiant, ut hæreditas permaneat in familijs, nec sibi misceant tribus sed separatæ permaneant.

¶ Deuteron. habet cap. XXXIII.

Et replicantur in eo, quæ in quatuor libris prioribus dicta sunt atque de varijs legalibus institutionibus morte Moyfi & Iosue substitutione agitur in eodem.

¶ Caput. I.

R 5

Ate ex vobis sapientes & gnaros, quorum
conuersatio sit probata in tribus visis, &
ponam eos vobis principes.

Dixique (scilicet ego Moyses) principibus
& iudicibus. Audite illos, & quod iustum est
iudicate, siue ciuis sit ille siue peregrinus.

Nulla erit distantia, ita paruum audietis ut magnum,
nec accipietis cuiusquam personam, quia iudicium dei est. Quod
si difficile vobis aliquid visum fuerit, referte ad me &
ego audiam.

Vide terram quam dominus deus tuus dabit tibi.

Nolite timere. Dominus deus tuus qui ductor est tui ipse
pugnabit pro te.

Portauit te dominus deus tuus, sicut portare solet ho-
mo paruulum filium suum. ¶ Cap. ij.

Noluit Seson rex Eschbon filius israel dare transitum, quia in-
durauit dominus deus spiritum eius, & obfirmauerat cor illius
ut traderet in manus israelis.

¶ Cap. iij.

Domine deus tu ceppisti ostendere seruo tuo magnitudi-
nem tuam manibus fortissimam, Neque enim est alius deus in ce-
lo vel in terra qui possit facere opera tua, & comparari
fortitudini tuae. ¶ Cap. iij.

Et nunc israel audi precepta atque iudicia quae ego doceo te
ut facies ea viuas, & ingrediens possideas terram quam dominus
daturus est tibi. Non adicies ad verbum quod ego lo-
quor neque auferetis ex eo.

Vos qui adhaeretis domino deo vestro viuetis vniuersi
vsque in praesentem diem.

Haec est vestra sapientia & intellectus coram hominibus.
ut audientes vniuersa precepta haec dicant, En popu-
lus sapiens & intelligens.

Non est alia natio tam grandis, quae habeat deos ap-
propinquantes sibi, sicut adest dominus deus noster cum
estis obsecrationibus nostris.

Custodi tementipsum, & animam tuam solcite.

Ne obliuiscaris verborum domini, & ne excidant de
corde tuo cunctis diebus vitae tuae.

EPITO. EX DEVT.

Non vidistis aliq̄ similitudinem in die qua loquutus est vobis dñs in Ore de medio ignis, ne forte decepti faciatis vobis aliquam similitudinem aut sculptā imaginem. Et ne oculis eleuatis ad cælum, videas solem & lunam & omnia astra cæli, & errore deceptus adores ea & colas quæ creauit dñs deus tuus in ministeriū cū ctis gentibus quæ sub cælo sunt.

Ecce morior in hac humo. Caue nequando obliuiscaris pacti domini dei tui, qd pepigit tecum, qm̄ dñs deus tuus ignis consumens est, deus æmulator.

Cum quæsieris dominum deum tuum inuenies eum, si tamen toto corde quæsieris eum, & tota tribulatione animæ tuæ.

¶ Cap. v.

¶ Ecce ostendit nobis dominus deus noster maiestatem & magnitudinem suam, & probauimus hodie quod loquente deo cum homine vixerit homo. Vocem. n. eius audiuimus de medio ignis.

Quid est omnis caro vt audiat vocem dei viuentis & possit viuere?

Dixit dominus ad Moysen. Quis det talem eos (s. filios Israel) habere mentem vt timeant me, & custodiant vniuersa mandata mea & bene sit eis, & filiis eorū post eos in sempiternum.

¶ Cap. vi.

¶ Audi Israel. Dominus deus vester deus vnus est; Dili- ges dominum deum tuum ex toto corde tuo, & ex to- ta anima tua, & ex tota fortitudine tua.

Erunt verba domini in corde tuo, & narrabis ea fi- liis tuis, & meditaberis sedens in domo tua, & ambu- lans in itinere, & dormiens atque consurgens, & liga- bis ea quasi signum in manu tua, eruntque & mouebun- tur inter oculos tuos, scribesque ea in volumine, & in ostijs domus tuæ.

Dominum deum tuum timebis, & ipsi soli serutes, ac per nomen eius iurabis.

Non tentabis dominum deum tuum.

¶ Cap. vii.

D. DIONY. A RICK. CART.

Te elegit dominus deus tuus, vt sis ei populus peculi-
aris de cunctis populis qui sunt super terram. Nō quia
cunctas gentes numero vincebatis, cum sitis omnibus
populis pauciores, sed quia dilexit vos dominus.

Dominus deus tuus ipse est deus fortis & fidelis, cu-
stodiens pactum & misericordiam diligentibus se, &
his qui custodiunt praecepta eius in mille generationes
& reddens odientibus se statim, ita vt disperdat eos, &
vltra non differat, protinus eis restituens quod meren-
tur.

¶ Cap. viii

¶ Recordaberis cuncti itineris per quod adduxit te do-
minus deus tuus vt affligeret te, atq; tentaret, & nota fi-
erent quae versabantur in corde tuo, vtrum custodires
mandata illius an non. (Nota, hic dicitur deus tentare
vt cognoscat, non quod in eo sit ignorantia, sed vt a-
lijs innotesceret. Et sic deo cognosceret, id est, cognosce-
re caeteros faceret.)

Non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo qd
egreditur de ore dei ;

Sicut erudit homo filium suum, sic dominus deus eru-
diuit te, vt ambules in vijs eius & timeas eum.

Ne dicas in corde tuo, fortitudo mea & robur manus
meae haec omnia mihi praestiterunt, sed recordare dñi
dei tui quod ipse vires tibi praebuerit.

¶ Cap. ix.

¶ Ne dicas in corde tuo, propter iusticiam meam intro-
duxit me dominus in terram hanc, cum populus duris-
sima ceruicis sis.

Dixit Moyses. Iacui coram domino quadraginta die-
bus & totidem noctibus quibus ipsum suppliciter dep-
cabar ne deleteret vos. Et dixi ad dominum. Ne aspicias
duriciam populi huius, sed recordare seruorum tuorum
Abraham, Isaac, & Iacob.

¶ Cap. x.

¶ Et nunc Israel quid dominus petit a te, nisi vt time-
as dominum deum tuum, & ambules in vijs eius, & di-
ligas eum ac seruias ei in toto corde tuo, & in tota ani-
ma tua ;

E P I T O. E X D E V. F. CXXIII.

En domini dei tui cælum est, & cæli cælorum, terra & omnia quæ in eis sunt, & tamen patribus tuis cõglutinat^{us} est & elegit eos, amauitque semen eorum post eos. Circumcidite ergo præpucium cordis vestri, & ceruicem vestram ne inducatis amplius, quia dominus deus vester ipse est deus deorum & dominus dominantium deus magnus & potens atque terribilis, qui personam non accipiet nec munera, Facit iudicium pupillo & viduæ, amatq; peregrinum.

¶ Cap. xi.

¶ Terra ad quam ingrederis non est sicut terra Aegypti, vbi iacto semine aquæ ducuntur irriguæ, sed montuosa est & campestris de cælo expectans pluuiam, quã dominus deus tuus semper inuisit, & oculi eius in ea sunt a principio anni vsque ad finem. (Nota, hæc terra montuosa est locus claustralis in quo a solo deo consolatio expectatur.)

¶ Cap. xij.

¶ Caue ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris, sed in eo quem elegerit dominus in vna tribu tua.

¶ Cap. xv.

¶ Omnino indigens & mendicus non erit inter vos. (Propter hoc verbum Iudæi valde abominantur paupertatē.)

¶ Cap. xvi

¶ Non apparebis vacuus ante dominum, sed offeret vnusquisq; secundum quod habuerit.

¶ Cap. xvij.

¶ Cum constitueris tibi regem, cum constitue quem dominus deus tuus elegerit de medio fratrum tuorum.

Non eleuetur cor eius in superbiam super fratres suos neq; declinet in patrem dexteram vel sinistram.

¶ Cap. xvij.

¶ Perfectus eris & absq; macula cum domino deo tuo. Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum tanquam te, &c. (Istud de Christo accipitur.)

¶ Cap. xix.

¶ Non transferes terminos quos fixerunt priores i pas

D. DIONY. A RICK. CART.
fessione tua. ¶ Cap. xx.

¶ Quis est homo formidolosus & corde pauido, reuertatur in domum suam, ne pauere faciat corda fratrum suorum sicut & ipse perterritus est.

Si quando accesseris ad expugnandum ciuitatem primo offeres pacem. Si receperit & aperit, omnes saluabuntur. ¶ Cap. xxi.

¶ Maledictus a deo est qui pendet in ligno.

¶ Cap. xxii.

¶ Non induetur mulier veste virili, nec vir veste feminea. Abominabilis enim apud deum est qui facit hoc.

¶ Cap. xxiii.

¶ Deus deus tuus ambulat in medio castrorum vt eruat te. Sint ergo castra tua sancta & nihil scditatis appareat in eis.

Quod semel egressum est de labijs tuis obseruabis, & facies sicut promisisti domino deo tuo.

¶ Cap. xxiiii.

¶ Non occidentur patres pro filijs nec filij pro patribus, sed vnusquisq; pro peccato suo morietur.

¶ Cap. xxv.

¶ Respice domine de sanctuario tuo, de excelso calony habitaculo, & benedic populo tuo

Dominum elegisti hodie, vt sit tibi deus, & ambules in vijs eius & obedias eius imperio, custodiasque ceremonias eius, & dominus elegit te hodie, vt sis ei populus peculiaris

¶ Cap. xxvi.

¶ Maledictus qui errare fecerit caecum in itinere.

¶ Cap. xxvii.

¶ Nisi timueris nomen domini gloriosum atq; terribile, augebit plagas tuas, & sicut ante laetabatur sup vos bene vobis faciens, sic nunc laetabitur vos disperdens & que subuertens.

¶ Cap. xxviii.

¶ Dixit Moyfes ad filios Israel. Vos vidistis vniuersa magnalia quae coram vobis dominus fecit, & non dedit vobis dñs cor intelligens & oculos videntes, & aures

EPIT. EX DEVT.

quæ possent audire vsque in præsentem diem.

Non sit inter vos radix germinans fel & amaritudinẽ

¶ Cap. xxx.

¶ Si ad cardines cæli fueris dissipatus, inde retrahet te dominus deus tuus, & inducet in terram quam possederunt patres tui, &c. & circumcidet cor tuum. & cor seminis tui, vt diligas dominum deum tuum.

Mandatum hoc quod ego præcipio tibi non supra te est nec procul positum, nec in cælo situm, vt possis dicere. Quis nostrum ad cælum valet ascendere vt deferat illud ad nos? Nec transmare positum vt dicas. Quis ex nobis transfretare possit mare? Sed iuxta te est sermo valde in ore tuo & in corde tuo vt facias illum.

Ipse dominus est vita tua, & longitudo dierum tuorum vt habitet in terra ¶ Cap. xxxj

¶ Dixit Moyses ad Iosue. Confortare & esto robustus. Tu enim introduces populum istum, & cæ. & dominus qui ductor est tui erit tecum. Non dimittet nec derelinquet te.

Ego scio contritionem tuam & ceruicem tuam durissimam. Adhuc viuentem me, & ingrediente vobiscum, semper contentiose egistis contra dominum

¶ Cap. xxxij.

Audite cæli quæ loquor &c.

Date magnificentiã deo nro, dei pfecta sunt opa, &c.

Nunquid non ipse est pater tuus, &c.

Memento dierum antiquorum, &c.

Pars autem domini populus eius, &c.

Gens absque consilio est & sine prudentia, vtinam sciperent & intelligerent, ac nouissima prouiderent.

Videte quod ego sim solus, & non sit alius deus præter me.

Ego occidam & ego viuere faciã, &c.

Cap. xxxij.

Dixit Moyses. Dominus de Syna venit, & de Seyr ortus est nobis. Apparuit de monte Pharan, & cū eo sanctorum milia. In dextera eius ignea lex. Dilexit populos. Omnes sancti in manu eius sunt. Et qui appropin-

D. DIONY. A R I C K. C A R T.
quant pedibus eius accipient de doctrina illius.

Amantissimus domini habitabit cōfidenter, in eo qua
si in thalamo tota die morabitur, & inter humeros il
lius requiescet.

Non est deus alius, vt deus rectissimus. Ascensor cæ
li auxiliator tuus. Magnificentia eius discurrent nubes
Habiraculum eius sursum, & subter brachia sempiter
na.

¶ Cap. xxxiiij.

¶ Mortuus est Moyses seruus domini in terra Moab iu
bente domino, & sepeliuit eum in valle terræ Moab,
& non cognouit homo sepulchrum eius vsq; in presen
tem diem.

Moyses centumviginti annorum erat quando mortu
us est. Non caligauit oculus eius, nec dentes illius mo
ti sunt. Et non surrexit propheta in Israel vltra sicut
Moyses, qui nosceret dominum facie ad faciem in omni
bus signis, &c.

¶ Liber Iosue continet cap. XXIII
Et agitur in eo de transitu Iordanis
& de subuersione regnorum hostiliū
De introductione populi dei in ter
ram promissionis & de diuisione ipsi
us terræ.

Caput. I.

Ixit dominus ad Iosue. Confortare & e
sto robustus valde, vt custodias omnem
legem quā tibi Moyses præcepit.

Ne declines ab ea ad dexteram vel ad
sinistram vt intelligas cuncta quæ agis,
& meditaberis in lege hac diebus ac no
ctibus.

Ecce præcipio tibi. Confortare & esto robustus. No
li metuere & noli timere, quoniam tecum est dominus
deus tuus in omnibus ad quæcumq; perrexeris.

Dixerunt filij Israel ad Iosue. Qui non obedierit cum